

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : บทบาทผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ชื่อผู้เขียน : นายปิยะ คังกัน

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2546

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์สุรพันธ์ ทับสุวรรณ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณีย์ ทองใหญ่

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540”

ที่มาของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภานั้น เริ่มมาจากประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย
โดยมีประเทศสวีเดนเป็นประเทศแรก โดยเรียกว่า “ออมบุดสแมน” เพื่อทำหน้าที่ดูแล
รับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนแทนพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้น และได้มีการ
วิวัฒนาการเรื่อยมา

สำหรับในประเทศไทยก็ได้มีระบบการแก้ไขความไม่เป็นธรรมในสังคมมาตั้งแต่
สมัยสุโขทัย ทำการร้องทุกข์โดยการส่งกระดิ่ง แล้วกษัตริย์ที่เรียกว่า “พ่อขุน” จะทำหน้าที่
เป็นผู้ไกล่เกลี่ย สืบเนื่องจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ แม้ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอม-
เกล้าเจ้าอยู่หัวจะเปลี่ยนมาเป็น “ตีกลองร้องฎีกา” แทน แต่สาระสำคัญก็ยังคงเดิม จน
กระทั่งวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันเป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” ที่รับเรื่องราว
ร้องทุกข์โดยตรง

T 151294

เมื่อพิจารณาบทบาท อำนาจหน้าที่ ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาโดยภาพรวมแล้ว เป็นเสมือนคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เพื่อป้องกันและแก้ไขผลที่ไม่พึงประสงค์ของการบริหารงานภาครัฐ ที่ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชน โดยการประนีประนอมอย่างสันติ รวดเร็ว เข้าถึงง่าย เป็นกลาง และเสียค่าใช้จ่ายน้อย

ผลการวิจัย ในภาพรวมของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในด้านปัญหาพบว่า ปริมาณเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนมีอยู่มาก และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไม่มีอำนาจในการสั่งการ ทำให้ไม่บรรลุในเป้าหมายที่ควร และมีความพยายามในการที่จะใช้พลังสนับสนุนจากสังคมเป็นตัวช่วย รวมถึงปัญหาในเรื่องความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภายังมีอยู่มาก จึงควรที่จะมีการส่งเสริมเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น รวมถึงงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดก็เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

Thesis Title : Thai Constitution 1997: The Roles of Ombudsman
Student's Name : Mr. Piya Kungkun
Degree Sought : Master of Arts
Major : Political Science
Academic Year : 2003

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Suraphan Thabsuwan Chairperson
2. Assoc. Prof. Ruchira Tejangkura
3. Asst. Prof. Danai Thongyai

The research studied about “Thai Constitution 1997: The Roles of Ombudsman ”

Sweden is the original country of the Ombudsman system in the Scandinavian area. The roles of Ombudsman at that time was only for receiving the complain issues and still exist after all system had been developed.

However, in the Sukothai Kingdom of Thailand, we had found the same kind of system similar the Ombudsman which called “Bell Ringing ” (people can submit same complain issues to the King by ringing the bell which was hung over the door's palace). The King then solved problems by means of compromise and reconciliation. This system continued until the Rama III era. Though it had been changed the name to “Tee-Glong-Rong-Deeka” in

TE 151294

Rama IV period, it's purpose remained the same. At present, the system has been developed to be an Ombudsman which is the institution taking place instead of the King to receive complain issues directly.

The roles of Ombudsman are to protect and to solve problems caused by an ineffective of public administration, effected to people way of life and benefit. It's aim is to compromise, easy to access and fast movement.

Some of many problems, as a whole, of the Ombudsman are as follow, First of all, the overload of issues which are complained from the people as well as lact of make decision by the Ombudsman is the other one. Furthermore, lact of popular knowledge about Ombudsman including problem of budgeting support and also short of public relations are considered as some of weak points of Ombudsman.